

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 11. Respondetur argumentis eiusdem auctoris contra scientiam
mediam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

105.

tur de præscientia quâ Deus, iuxta sententiam quam refert, præsciebat, quod si talibus daret gratiam, essent illa bene vsuri, & ideo illam dedit. Volebant enim auctores illius sententiæ bonum vsum gratiæ, præciturum à Deo, fuisse causam vel rationem cur Deus illam dederit, & ab æterno dare voluerit. Itaque loquitur D. Thomas de præscientia quam præsupponit volitio conferendi gratiam, quæque Deum mouet vt velit eam conferre. Hæc autem præscientia non est boni vsus vt absolute futuri. Nam ista supponit gratiam vt absolute futuram, tanquam causam illius boni vsus: & consequenter supponit decretum illius gratiæ, conferendæ. Ergo superest vt sit præscientia eiusdem boni vsus tanquam futuri si gratia conferatur, vt recte Didac. Ruis concludit.

Nec opæst quod D. Thomas loquitur de præscientia, quâ Deus cognoscit aliquem bene vsurum gratia quam re ipsa daturus est. Nam illa ipsa potest præsciri conditionate: independenter à decreto absolute de illa danda, & antecedenter ad tale decretum, illud dirigendo: quemadmodum volebant Authores quorum sententiam refert S. Doctor. Dicere autem eum loqui de præscientia absolute, quia vtitur nomine præscientiæ, præscientiæ autem, ex D. Thomæ, & ex rei veritate, nulla est nisi futurorum absolute; est manifestè petere principium, & vim argumenti propositi dissimulare. Alijs testimonijs D. Thomæ relatis à Did. Ruis nihil respondere nonimus: vt neque multis alijs plurimorum Authorum, quos tota illa disputatione refert: exceptis tribus S. Bonauenturæ, de quibus dicendum superest.

106.

S. Bonau.

Expenduntur alia testimonia S. Bonauenturæ pro scientia media.

Primum illorum est huiusmodi ex lib. 3. Sentent. dist. 1. art. 2. q. 2. ad 5. *Quia Deus ab æterno præscit lapsum generis humani, ideo fecit, quia se reparaturum cognouit. Et ideo principalis in intentione fuit reparatio lapsi, quam conditio eius ad lapsum possibilis.* Quibus verbis relatis sic more solito, exclamât Aduersarius: *Vbi hic vel umbra tenus scientiæ conditionate? At non Deus scientiâ absolute lapsum humani generis, & eius reparationem scientiâ absolute visionis, aut simplicis intell. gentiæ præscit?* Sed pergit dissimulare, aut non auertere vim argumenti Didaci Ruis, quæ rectè expendens verba D. Bonauenturæ, ait, ipsum loqui de præscientiâ quâ Deus præcognouit futurum hominum peccatum, ratione cuius quam decerneret creare genus humanum: adeoque loqui de præscientiâ peccati vt conditionaliter futuri. Sequela patet ex supra dictis. Nam præscientia peccati Actæ, & lapsus humani generis vt absolute futuri, supponit decretum de creando humano genere. Ergo non fuit ratione prior sulo decreto. Antecedens verò probatur, quia D. Bonauentura loquitur de præscientiâ quæ non impediuit: & tamen impedire poterat, ne Deus faceret, & consequenter ne ab æterno decerneret facere genus humanum, præsciens lapsum humani generis, & itaque illam

præscientiam non impediuisse; quia se reparaturum cognouit; voluitque creare hominem, & permittere labi, quia potuit, & voluit ipsum reparare: & iuxta D. Bonauenturam, principalis fuit in intentione reparatio lapsi, quam decretum permittendi labi; quia Deus permisit labi, vt lapsum repararet. Est autem manifestum quod præscientia quâ Deus hoc præscit, non fuit scientia simplicis intelligentiæ prout versatur circa possibile, vti sic: neque etiam scientia visionis de lapsu vt absolute futuro, quæ supponit decretum creandi genus humanum, & permittendi vt labatur; ideoque non potuit impedire ne Deus id decerneret.

107.

Eodem vitio laborat quod responderet Aduersarius secundo, & tertio testimonio D. Bonauenturæ, à Didaco Ruis allato ex lib. 1. Sentent. dist. 41. art. 1. quæst. 2. ad 6. & dist. 40. art. 2. quæst. 1. in corp. Nam neque verba Doctoris Seraphici satis expendit: neque vim argumenti, ex illis deducti ab auctore citato, vt leuiter infirmat, sed illius ratiocinationem plane dissimulat, vt vtriusque verba legenti manifestum erit. Quare ne actum agam, plus sibus superfedeo.

SECTIO XI.

Respondetur argumentis eiusdem authoris contra scientiam mediam.

108.

Hæcque offendimus quàm sit à veritate alienum quod affirmat author libri de Ordine, scientiam mediam adeo esse auctoritate & patrociniò Doctorum veterum destitutam, vt nullus eorum, ne per somnium quidem, vnquam de illa cogitauerit. Cum potius ex dictis satis perspicue appareat illos ipsos, quorum inter plurimos alios testimonia infirmanda selegit, scientiam conditionaliam agnoscere in Deo, & velut indubitatum supponere. Nunc positivis argumentis, quibus illam impugnat toto capite 25. satisfaciendum est.

Primum igitur illius argumentum est, quia ex D. Thom. 1. p. quæst. 14. art. 13. duobus tantum modis futurum contingens considerari & cognosci potest: vel in se, & secundum quod est actu: vel in sua causa. Futura autem conditionata contingentia, quæ actu futura non sunt, neutro modo cognosci à Deo possunt. Non primo: quia nunquam actu fuerunt, aut futura sunt. Non etiam secundo: cum ne quidem futura contingentia absolute cognosci possint à Deo in sua causa. Quicumque enim effectum contingentem cognoscit tantum in sua causa, non habet de eo nisi coniecturalem aliquam cognitionem: cum causa contingens, ex se, & ante suam determinationem actualem, se habeat ad opposita. Omnis autem coniecturalis cognitio à Deo remouenda est, quia incerta, dubia, & periculo falsitatis exposita.

Primum argum. ex D. Thomæ.

109.
Duplex
modus co-
gnoscendi
futura li-
berta.

Respondeo D. Thomam art. cit. loqui
tantum de contingentibus futuris absolute:
quæ affirmat à Deo cognosci certò & infal-
libiliter, non in sua causa, quæ est indiffe-
rens ad vtrumlibet: sed in seipsis, prout ab
æterno illi obuerfantur obiectiue secundum
actuaalem existentiam, & determinationem,
quam aliquando habitura sunt, & secundum
quam possunt infallibiliter cognosci per infi-
nitam intelligentiæ diuinæ perspicacitatem,
æquæ ac à nobis cognoscuntur certò & eui-
denter quando existunt, sensibusque nostris
coram obuerfantur. Sicut autem ea quæ
sunt absolute futura, possunt à Deo cognosci
certò & infallibiliter in seipsis, eo quòd
actuaalem existentiam & determinationem
sunt aliquando habitura. Ita futura condi-
tionaliter possunt ab illo cognosci infallibi-
liter, eo quòd actuaalem existentiam & de-
terminationem habitura essent, si poneretur
conditio, quæ non ponetur. Tam enim ve-
rum est quòd ista existerent, si conditio po-
neretur, quàm quòd illa existura sint. Quid-
quid autem verum est, cognoscitur à Deo
evidenter & infallibiliter. Dico igitur,
sicut contingentia absolute futura possunt
duobus modis considerari & cognosci, gene-
ratim loquens: vel scilicet in se, & secun-
dum quod erunt actu: vel in sua causa: quo-
rum priore cognoscuntur à Deo infallibili-
ter: posteriore, non possunt cognosci nisi
coniecturaliter & fallibiliter, qui cognos-
cendi modus Deo indignus est: Ita contin-
gentia futura conditionatè quæ nunquam
actu erunt (de quibus sois procedit argu-
mentum) duobus modis considerari & cog-
nosci posse. Primò, in seipsis, secundum
quod actu essent si conditio poneretur: &
sic à Deo cognoscuntur infallibiliter, quia
verum est quòd actu essent. Secundo, in
causa tantum: & sic non possunt cognosci ni-
si coniecturaliter & incertò, propter indiffe-
rentiam causæ libere: qui modus cognos-
cendi in Deum non cadit.

110.
Secundum
argumen-
tum.

Secundum illius argumentum est huius-
modi: Nulla cognitio, nullaque scientia in
suo conceptu essentiali imperfectionem inuo-
luens, Deo tribuenda est. Talis autem est
omnis cognitio conditionata. Igitur Deo
tribuenda non est. Minorem probat, quia
omnis scientia conditionata, conceptuum
& terminorum multitudinem, complexio-
nem, & connexionem vnius cum alio suc-
cessionem, & illationem antecedentis &
consequentis, aliasque eiusmodi imperfec-
tiones habet, & contingentes, intrinsece
& essentialiter includit: vt manifestè patet
inductione, atque etiam ex eo quòd particu-
la conditionalis, Si, ex sua vi & natura sic con-
iunctio, eaque illatiua, & nota coniunctio-
nis & illationis mentalis. Igitur si propter
predictas imperfectiones scientia enuntia-
ta, & scilicet à Deo tribuenda esse
etiam conditionata.

Scientia
media is

Respondeo negando minorem, cum eius
probatione. Nam ad perfectam notitiam,

qualem Deus habet, istius veritatis, Si Tyrus
Christum audiuisset, penitentiam egissent, non
est necessaria multitudo conceptuum, eo-
rumque successio, complexio, & illatio
vnius ex alio: sed sufficit simplex intuitus
veritatis quæ est in eo quòd Tyrorum con-
uersio sequeretur ex Christi prædicatione:
sive, quòd occasione illius Tyrus infallibili-
ter conuerterentur. Hoc enim est quòd per
propositionem illam hypotheticam enun-
ciamus: idque solùm significat particula il-
la, Si, in eiusmodi propositionibus conditio-
natis: non autem illationem mentalem
vnius conceptus, aut iudicij, ex alio, vt fit
in quibusdam alijs, quemadmodum notauim-
us supra, num. 41. aut connexionem neces-
sariam, vel probabilem, inter antecedens &
consequens. Quæuis autem nos huiusmo-
di veritatem exprimere nequeamus nisi mul-
tis vocibus, neque concipere intèrius nisi
multis conceptibus, saltem quoad apprehen-
siones iudicio prævias, & ad illud formadum
interdum necessariò prærequisitas: vt neque
etiam veritates absolutas futurorum, & reru
aliarum: Deus tamen, cuius intelligentia
infinire perfectior est, potest simplici actu
intelligere quancunque veritatem, quam
nos sine quantacunque multitudine conce-
ptuum non possumus exprimere. Atque ita
simplici intuitu veritatem conditionatam,
vt talem, cognoscit, æquæ ac absolutam. Ne-
que tantum cognoscit nos cognoscere condi-
tionatè: sed ipsam veritatem conditiona-
tam, vt talem, æquæ ac nos, multò per-
fectiùs, attingit.

Deo caret
cogni im-
perfectio-
ne

Tertium argumentum: Si cognitio condi-
tionata est in Deo: vel vt vera, vel vt falsa.
Nò vt falsa, vt patet. Nec etiam vt vera: quia
veritas cognitionis conditionatæ, in sola
connexionè & sequela consequentis ab ante-
cedente consistit. Ideoque licet antec-
edens & consequens seorsim sumpta sint fal-
sa: si tamen vnum ex alio rectè sequitur,
propositio conditionata est vera: vt, Si equus
volat, habet alas. Et contra, licet vtrumque
sit verum; si tamen vnum ex alio non sequi-
tur, est falsa: vt, Si capra saltat, arbor floret.
Nulla autem Dei cognitio eiusmodi verita-
te connexionis & consequentiæ vera esse
potest; cum nulla Dei cognitio constet an-
tecedente & consequente.

III.
Tertium
argum.

Respondeo ad secundam partem minoris
propositionis, veritatem conditionalium, de
quibus in presenti disputatione de scientia
media sermo est, non consistere in bona illa-
tione consequentis ex antecedente: sed in
eo quòd id quòd enunciatur futurum sub
conditione, verè poneretur posita conditio-
ne. Nam vt notauimus num. 41. proposi-
tiones hypotheticæ, quæ de illis formantur,
significant tantum simplicem connexionem
liberam, & existentiam vnius, posito alio,
velut illius occasione, aut velut præsupposi-
tione pertinente ad ipsam. Quare hoc argu-
mentum procedit ex falsa suppositione sta-
tus questionis, aut malæ eius intelligentiæ.

Scientia
media quo-
modo ve-
ra?

VINTINO
MIUS
I^m CAP
VI
U.

Non enim sermo est de propositionibus hypotheticis, quarum veritas consistit in sola bonitate illationis consequentis, vi antecedentis; quiddam sit de veritate vtriusque seorsim. Neque potest dubitari rationabiliter quin Deus talem connexionem cognoscatur, sciatque verum esse quod si equus volaret, haberet alas; si terra esset lucida instar solis, illuminaret aereni; & similia. Tametsi Aquefarius videtur hanc Deo notitiam admittere, eo quod, inquit, nulla Dei cognitio constat antecedente & consequente. Verum absurdum est hanc cognitionem Deo negare, illumque facere ignarum plurimarum veritatum, quæ vel ab ipsis hominibus evidenter cognoscuntur. Et ratio ab ipso allata nullius est momenti. Nam ut Deus cognoscat bonitatem illationis consequentis & antecedente, non est necessarium notitiam illius constare intrinsicè antecedente & consequente. Sufficit enim quod simplici intuitu cognoscat connexionem vnius cum alio. Imò illa connectio debet à quolibet necessariò cognosci vnicò actu, ut ostendemus infra disp. 10. sect. 5. alijsq; locis: quia duæ cognitiones, quæ caderent seorsim in antecedens & consequens, non illa cognocerent ut connexa.

112.
Quartum
argum.

Quartum eiusdem argumentum est, quia nihil causæ esse videtur, cur tertium in Deo genus scientiæ constituatur potius pro futuris conditionatè, quàm pro presentibus aut præteritis conditionatis? De his enim æquè sunt propositiones conditionatæ, ac de futuris. Nulla item ratio est cur illa scientia sit potius de futuris conditionatis liberis, quàm de necessarijs? Vtræque enim nobis futura sunt. Vtraque Deus certò, & æquè clare videt, siue futura, siue possibilis tantum: & nos de ijs omnibus formare possumus propositiones conditionales. Cur denique illa scientia conditionata sit potius ad futura conditionata quæ nunquam erunt, ut volunt nonnulli prædictæ scientiæ defensores; quàm ad illa quæ erunt, aut fuerint aliquando?

Scientia
media cur
dicatur
versari
ca liberè
futura, &
cur vocetur
media?

Ad primam partem huius obiectiōnis trimembris, respondeo scientiam mediā futurorum conditionatè, comprehendere illa etiam quæ sunt præsentia, vel præterita, respectu temporis præsentis: quæ vocantur futura comparatiue ad Dei præscientiam ab æterno præcedentem. Ad secundam dico propositiones conditionatas de futuris necessarijs nihil aliud significare, quàm necessarium & naturalem connexionem vnius cum alio re vel ratione distincto: ut si erit homo, erit animal; si erit ignis, habebit vim comburendi, & necessariò comburetur quantum est de se. Quæ cognitio pertinet ad scientiam naturalem, cuius est cognoscere rerum essentias & proprietates, abstrahendo ab actuali existentia contingente, & quæcūque propositiones necessariæ & æternæ veritatis. Quare hæc non pertinent ad scientiam mediā: quæ dicitur mediā, &

tertium quoddam genus inter scientiam Dei naturalem, cuius obiectum est necessarium; & scientiam Dei merè liberam, quæ supponit liberum Dei decretum absolutum. Hæc autem nec est necessaria, quia est de obiecto contingenti: neque libera, quia non supponit Dei decretum liberè habitum. Nam tametsi Deus non decernat ponere Petrum in his circumstantijs; verum est quod peccaret si poneretur, aut quod occasione peccandi resisteret. Atque hoc sensu mediā vocat Molina 1. p. quæst. 14. artic. 13. disput. 17. col. 3. s. *Triplicem scientiam*. Potest & aliter dici mediā inter scientiam simplicis intelligentiæ, & scientiam visionis, non adæquatè sumptas, sed præcisè & inadæquatè, prout scientia simplicis intelligentiæ est solum possibile, & necessarium, ut talium: & scientia visionis est de existentibus, ut talibus. Inter quæ datur mediū quoddam obiectum, eorum quæ possunt non esse, & tamen essent secundario aliqua poneretur, quæque ut talia considerantur & cognoscuntur, siue re ipsa sint futura, siue non. Quod obiectum & plus dicit quam pyram ei possibilem: neque enim solum posse esse, sed esse re ipsa: & minus quàm absolutam futuritionem, quia non erit absolutè.

Ad tertiam respondeo neminem eorum qui scientiam mediā admittunt, negare illam completi in suo obiecto adæquato, & etiam quæ aliquando erunt. Qui autem illorum restringunt præsentem disputationem de scientia mediā, ad futura libera conditionatè quæ nunquam erunt; non ideo id faciunt, quod putent alia conditionata non pertinere ad hanc scientiam adæquatè sumptam: sed quia de conditionatis nunquam futuris absolutè maior est difficultas intelligendi an & quomodo possint à Deo cognosci. Nam alia, quæ Deus cognoscit esse futura absolutè, quia ponitur occasio; facile intelligi esse futura, si ponatur occasio. Hoc enim ex illo necessariò sequitur; Exegit. si verum est quod Petrus Christum negabit occasione ancillæ ipsum interrogantis; verum est quod negabit si ancilla ipsum interroget. Et si Deus cognoscit Petrum esse negaturum re ipsa occasione ancillæ interrogantis; facile cognoscit eundem esse negaturum, si ancilla eum interroget, & illa ipsam negandi occasio ei det.

Quintum argumentum: Non sunt in Deo multiplicitata scientiæ, etiam secundum rationem, siue necessitate. Hæc autem mediā non est necessaria, sed otiosa & planè superflua. Etenim quæ per illam cognosci dicuntur, vel sunt aliquando futura absolutè, vel nunquam. Si primam; Cognoscuntur scientiā absolutā visionis. Si secundam; cognoscuntur scientiā absolutā simplicis intelligentiæ. Confirmatur, quia omnis diuisio scientiæ diuina, quæ in se simplex est, debet peti ex parte obiecti, nostrique intelligendi modi. Omne autem scientiæ obiectum, reducitur ad hæc duo membra contradictoriè opposita.

Molina

113

114

Quintum
argum.

scilicet, quæ sunt, fuerunt, & erunt: & quæ nec sunt, nec fuerunt, nec erunt. Igitur futura conditionata ad scientiam simplicis intelligentiæ pertinent, vel ad scientiam visionis, quæ scientia est etiam causa rerum omnium. Ideoque scientia media in Deo planè superflua est. Confirmatur secundò, quia frustra in Deo ponitur hæc scientia ad diuinæ providentiæ & prædestinationis certitudinem, & efficacis gratiæ vim & naturam cum ipsius hominis in agendo libertate conciliandam. Ad hoc enim sufficit scientia visionis, cum decreto absoluto & efficaci Dei, ita concurrenti cum voluntate nostra, vt eam relinquat tamen liberam, id est, ita agentem, vt possit non facere quod facit.

115. Respondet primò, scientiam illam esse Deo necessariam vt Deus nihil ignoret. Multa autem ignoraret Deus, si nesciret quidquid in quacunque conditione posita, liberè faceret creatura, aut non faceret. Cum horum vnum determinatè verum sit, alterum falsum. Secundò dico quæcunque cognoscuntur per scientiam mediam, cognosci per scientiam simplicis intelligentiæ, & scientiam visionis, adæquatè sumptas prout illam includit: secus autem si scientia visionis sumatur strictius & præcisè, pro scientia purè possibilium, prout sumitur ab Aduersario. Nam futura libera conditionata de conditione non ponenda, non sunt purè possibilis, id est, non tantum possunt esse si conditio poneretur, sed re ipsa essent futura; quod est amplius, quàm esse purè possibile, per quod non distinguuntur à illis quæ possent esse, & tamen non essent quamuis conditio poneretur. Ad primam confirmationem dico eam nihil aliud probare, quàm scientiam mediam contineri in scientia simplicis intelligentiæ, & scientia visionis, adæquatè sumptis. Quod vltro concessimus supra, num. 98. Sed non probat vltra scientiam visionis, quæ est de existentibus tantum, vt talibus; & scientiam simplicis intelligentiæ strictius sumptam, prout est de possibilibus quàm possibilibus tantum; dari tertiam scientiam, & obiectum illi respondens, circa ea quæ futura sunt liberè, posita conditione aliqua, siue ponatur, siue non ponatur, considerata vt talia. Quod verò addit scientiam visionis esse causam rerum, refutabitur disput. 10. sect. 1. ad secundam confirmationem, quæ nihil aliud continet quàm commune effugium Thomistarum, dicemus sect. sequenti.

116. Sextum argumentum: Falsum est scientiam illam mediam esse priorem scientiæ visionis. Etenim quâ prioritate? Non durationis: cum omnis scientia diuina sit æterna. Neque causalitatis: Nullus enim Dei actus siue intellectus, siue voluntatis, ab alio pender. Neque rationis & consequentiæ. Non enim necesse est id quod à Deo cognoscitur absolute, prius ratione cognosci conditionatè. Neque valet consequentiæ, Res

à Deo cognita est absolute: ergo prius conditionatè: vel contra.

Respondet primò, scientiam conditionatam esse generaliter priorem absolute scientiæ liberè futurorum, prioritate necessitatis, siue ex parte subiecti: quia magis necessariò conuenit Deo, quàm scientia absolute liberè futurorum. Hæc enim supponit liberum Dei decretum absolute: illa non. Secundò etiam esse priorem subsistendi consequentiæ. Quia valet hæc illatio, Deus cognoscit hoc esse futurum posita illa conditione, quæ actu ponitur: ergo cognoscit fore vt esset eâ posita, quamuis actu non poneretur. Sed non valet ista: Deus cognoscit fore vt hoc esset posita illa conditione, quamuis actu non ponatur: ergo cognoscit quod hoc erit, & quod actu ponitur conditio. Quemadmodum valet hæc illatio, Deus cognoscit hoc existere: ergo cognoscit esse possibile. Non contra. Tertio, quando scientia conditionata dirigit Dei decretum quo vult efficaciter aliquid fieri per causas liberatas tunc est prior visione eiusdem effectus, vt absolute futuri, prioritate causalitatis virtualis: quia est prior decreto vt cuius effectus futurus est, & est conditio virtualiter prærequisita ad formandum prudenter tale decretum: vt partim diximus supra num. 76. partim etiam fusiùs dicemus disp. 12. sect. 7. vbi præterea ostendemus, licet in Deo non sit physica & formalis actualisque dependentia vnius actus à alio, quippe qui vnico simplici actu omnia intelligit & vult: esse tamen virtualem, per æquiualentiam illius simplicis actus ad multos subordinatos.

Septimum argumentum: Nemo ita desipit vt iudicia & decreta hypothetica simul cum absolute concipiat de eadem re. Quis enim lucentem lunam verno, dixerit: Si luceret luna, eam aspicerem. At Deus ab æterno habet absolute iudicia & decreta de rebus omnibus quæ ab eo fieri possunt: statuitque absolute ea fore, quæ sunt, fuerunt, & erunt, siue libera, siue necessaria & inquam fore, que nec sunt, nec fuerunt, nec erunt vnquam. Igitur de ijdem simul scientiam & voluntatem hypotheticam & absolute Deo tribuere, est indignè de eo sentire.

Respondet primò indirectè, si hoc argumentum valeret, probaret Deum non habuisse voluntatem conditionatam saluandi reprobos, nec saluandi eos, si vellent medijs oblati vti. Habuit enim ab æterno voluntatem absolute eos damnandi ex præiudicis meritis. At hoc est contra Apostolum 1. Thimoth. 2. *Vult omnes homines saluos fieri, &c.* Sequeretur etiam Deum non velle conuersionem eorum, quos præiudicis non conuertendos & veniam non consecuturos: quia absolute decreuit veniam illis non dare, præiudicis illorum impenitentia. At hoc est contra Scripturam. 2. Petr. 3. ver. 9. *Volens aliquos perire, sed omnes ad penitentiam reuerti: & contra mani-*

Scientia media est prior scientiæ visionis ordine necessitatis, & subsistendi consequentiæ, & prioritate causalitatis quando dirigit decretum Dei circa futura absolute.

117. Septimum argumentum.

Potest simul esse decretum absolute & conditionatum de eadem

festam rationem. Ut quid enim vocat ad conversionem, & media ad illam suppeditat, si non vult eos conuerti? Omnis enim affectus circa media, vt alia, supponit aut includit voluntatem circa finem.

Respondeo secundò directè, etiam hominum decreta esse plerumque simul tempore absoluta & conditionata, de eadem re per virtuales præsuppositionem: atque ita prouidentur formari, & explicari ab omnibus. Exempli gratiâ, in contractu matrimonij, consensus cuiuslibet coniugum, & voluntas tradendi alteri corpus suum, est conditionata, si nimirum alter quoque tradat: & simul transiit in absolutam, si alter eodem instanti tradit: neque perficitur vnus traditio, & acceptatio, in esse absolutæ; nisi per traditionem & acceptationem alterius. Idemque dico de voto, promissione, & similibus contractibus, qui in esse absoluti & validi pendunt ab alterius acceptatione. Similique modo qui nollet præsens obiectum videre sine consensu alterius, posset velle, & significare illi voluntatem quam habet videndi, si velit: & eo annuente, velle absolutè videre. Quod, si propter tarditatem nostram, & moram necessariam, fieri nequit naturaliter ab hominibus eodem instanti: potest tamen ab Angelis inter se.

118.

Respondeo tertio, quamuis Deus absolute statuerit ab æterno vt essent omnia, quæ sunt, fuerunt, vel erunt: & vt non essent, quæ nunquam fuisse, fuerunt, vel erunt: non tamen de omnibus id statuit, antecedenter & à seipso: sed de multis consequenter, ex aliquo præciso, propter quod voluit facere aliquid, aut permittere. Neque enim antecedenter à se voluit hominum peccata & damnationem v. g. sed præuidens homines peccaturos pro sua libertate, si permitteret; voluit permittere, ob bonos fines suæ prouidentæ: & præuidens esse peccaturos, & penitentiam non acturos, voluit damnare. Quarto, licet Deus de omnibus quæ sunt, fuerunt, vel erunt, statuerit absolute ab æterno, antecedenter aut consequenter, & positiuè aut permissiuè, vt essent: deque nunquam existentibus statuerit simili modo vt non existerent: hoc non impedit, quin multa essent futura liberè, si Deus statuisset ponere aliqua, quæ statuit non ponere. Ex gr. quin Petrus martyrium constanter subiret: si Deus statuisset dare illi occasionem martyrij. Nec etiam impedit quin Deus cognoscat independentè à suo decreto absoluto, quod eiusmodi res essent præciso decreto: id est, quod creaturæ sic operentur liberè, modo non deesset Dei voluntas concurrèdi. Insuper autem de Deo sentiunt qui putant eiusmodi veritates ab infinita eius intelligentia ignorari. Faciunt enim Deum ignorari.

119.

Futura conditionate differt à pure possibili.

Octauum argumentum nihil aliud probat quam futura conditionate, quæ nunquam erunt, non esse futura absolute, & reipsa. Male verò ex eo concludit Aduersarius esse tantum possibile, prout possibile opponitur

impossibili, & actuali, id est, actu existenti. Nam vt supra diximus, id quod futurum esset si poneretur conditio, non est tantum possibile, id est, non tantum posset esse si conditio poneretur, sed re ipsa esset, & eatenus differt ab eo quod non esset posita eadem conditione, atque à seipso, si non esset futurum illa posita. Pura enim possibilitas est ad vtrumque indifferens.

Nonum verò & vltimum eiusdem argumentum sic habet: Scientia media ponitur argumentum, vt per eam Deus cognoscat quid sit futurum in his vel illis circumstantijs. Hoc autem tali scientia cognoscei impossibile est, tum propter rationem primo argumenti propositam: tum secundò, quia scientia conditionata nihil ex se ponit, & alitue; nihil affirmat, aut negat futurum: sed solum significat connexionem, & consequentiam in mente nostra, necessariam aut probabilem, inter futuritionem conditionis, & futuritionem rei sub illa conditione. Ideoque conditionata sunt non minus vera in materia falsa & impossibili. Tum etiam tertio, quia cum nihil fere cogitari possit & enunciari absolute, quod non etiam hypothetice; conditionata de rebus omnibus scientia, etque prior absolute Deo tribuenda erit: quod erit absurdissimum. Tum denique quarto, quia Deus futurum, siue absolute, siue conditionatum, certo cognoscere nequit, nisi cognoscat causas omnes à quibus futurum illud pendere potest. Has autem non nouit illa scientia; cum per eam nullum norit voluntatis suæ decretum, sine quo nullus effectus esse potest. Vel enim decretum illud absolute esset, vel conditionatum. Non absolute, quia scientia media dicitur esse prior decretis absolutis. Non etiam conditionatum: quia nullum tale in Deo esse potest: & quamuis esset, deberet esse prius eiusmodi scientiæ conditionali, ex principijs necessariorum, quia est illius obiectum.

Respondeo, concessa maiore, nego minorem. Ad cuius primam probationem patet ex dictis num. 114. in solutione primi argumenti. Ad secundam patet ex dictis in solutione tertij, scientiam conditionatam de qua loquimur, affirmare rem esse futuram posita conditione: non autem connexionem necessariam aut probabilem ex natura rei inter antecedens & consequens, bonitatemque illationis vnice ad alio. Ad tertiam vero absurdum esse potius negare Deum cognoscere quamcunque veritatem eo omni modo quo potest, negari sine imperiectione, & cum quacunque independentia. Sic ergo quæcunque sunt, liberè futura præciso Dei decreto de illis creandis, cognoscuntur ratione prius, vt possibile, independentè ab illo decreto: ita etiam cognoscuntur prius independentè ab existentia talis decreti, & à illa illo posito. Prius, inquam, tum prioritate necessitatis ex parte subiecti, modo explicato supra numero 120. tum etiam

120

substantendi consequentia: quia non valet hæc illatio, Cognoscit Deus quod Petrus peccaret in tali occasione, posteo decreto permittendi: ergo cognoscit quod Petrus peccabit re ipsa in illa occasione. Valet autem ista, Cognoscit Deus quod Petrus peccabit &c. ergo cognoscit quod peccaret. Cum igitur utraque scientia sit in Deo, quia obiectum est utroque modo cognoscibile sine imperfectione, prior est illa à qua non tenet substantendi consequentia. Ad quartam respondeo scientiam mediam de aliquo conditionate futuro, supponere quidquid ex parte Dei necessarium esset, ut illud poneretur: supponit, inquam, illud, non ut actu existens & absolute; sed hypotheticè, si esset. Cumque sine Dei concursu, aut permissione, nihil possit euenire à causis etiam liberis; supponit semper hanc conditionem, Si Deus concurreret aut permitteret. Et hoc decretum conditionaliter præsuppositum, est ratione prius scientia media de effectu ponendo à causa libera, si in tali conditione poneretur, & Deus vellet concurrere aut permittere. Conditionaliter, inquam, præsuppositum: quia non est necessarium ut sit. Est enim verum quod Petrus v. g. in tali occasione peccaret, si Deus permitteret: quamuis non decreuerit permittere. Quod autem vltimò affirmat Aduersarius, nulla esse in Deo decreta conditionata, falsum esse ostendimus disputat. 14. sect. 9. vbi omnibus eius argumentis respondebimus. Et quamuis nulla essent actu decreta Dei conditionata, ut alique assertores scientiæ mediæ existimant: hoc non impedit, quin possint formari hæc propositiones, & à Deo cognosci, Si Deus statisset permittere Antichristum diuinitus seruire, non fieret salua omnis caro. Si Christus rogasset Patrem, misisset illi plusquam duodecim legiones Angelorum. Si Deus statisset Iudam efficaciter vocare ad conversionem, conuersus esset.

SECTIO XII.

Doctrina Lud. Molina de scientia media contra eundem defenditur.

121. Idem auctor libri de Ordine, toto cap. 26. parum honestè habet Ludouicum Molinam, virum eruditissimum, deque Theologia optime meritum: & in eius doctrina de scientia media quatuor præcipuè reprehendit. Primum est quod ille ait 1. p. quaest. 14. art. 13. dist. 1. cap. 2. Triplex scientiarum distinguendam esse in Deo, nisi periculose concilianda libertate arbitrii nostri, & contingentiarum, cum diuina præscientia, hallucinari velimus. Vnam merè naturalem, qua proinde nulla ratione potuit esse aliter in Deo: per quã omnia cognouit ad quã diuina potentia, sine immediatè, siue interuentu causarum secundarum sese extendit, tum quoad naturas singulorum, & complexiones eorum necessarias, tum etiam quoad contingentes: non quod ea quod futura essent, vel non essent determinatè, sed quod indifferenter esse et non esse

Molina.

122. Primum documentum pereram reprehensum.

Molina.

Sine scientia media, certitudo prædefinitionum non potest consistere cum libertate.

123. Hoc igitur periculum, siue potius euersio libertatis creatæ, in eo consistit, quod iuxta illam doctrinam, prædefinitio diuinæ certæ & infallibilis, & præscientia in illo fundata, est aliquid prius antecedens liberam determinationem voluntatis creatæ, illiusque consensum aut dissentum prædefinitum; quippe quem nullo modo præsupponit esse futurum, neque absolute, neque conditionate, sed cognito solum quod sit possibilis, statuit & vult absolute ut sit: positaque illa prædefinitio, non potest non esse effectus prædefinitus: itaque est impossibile illud non esse futurum, quàm est impossibile absolutam & efficacem Dei prædefinitionem frustrari, aut falli eius præscientiam: quorum vtrumque

possent, quod eis necessariò competit, adeoque sub scientiam Dei naturalem etiam cadit. Aliam merè liberam, quã Deus post liberum actum sine voluntatis, absque hypothese & conditione aliqua, cognouit absolute & determinatè, ex complexionibus omnibus contingentibus, quoniam re ipsa essent futura, quæ non item. Tertiam denique mediam scientiam: quã ex altissima & inscrutabili comprehensione cuiusque liberi arbitrii in sua essentia, intuitus est quid pro sua innata libertate, si in hoc vel illo, vel etiam infinitis rerum ordinibus collocaretur, acturum esset, cuius tamen posset, si vellet, facere re ipsa oppositum.

In hac Molina doctrina multa sibi improbari ait Anonymus cap. cit. Ac primùm, inquit, id periculi in concilianda, sine eius distinctione, nostra libertate cum præscientia diuina, quo minus cætos minusque intelligentes terrere se putat, non ego solus non video, sed uel illi autem Doctores scholastici, aut sancti Patres, non inuaderunt. Verùm facile illi erat videre hoc periculum, si attentè legisset quæ Molina proximè sequenti disp. 18. memb. 1. scribit: vbi ostendit illud in eo consistere, quod admissis prædefinitionibus diuinis (quas Anonymus, aliique impugatores scientiæ mediæ communiter admittunt) certitudo prædefinitionis, & præscientiæ diuinæ circa futura contingentia non possit, salua libertate creatæ, fundari (ut ipsi volunt) in ipsa prædefinitione, absque scientia media dirigente prædefinitionem, per quam Deus præsciat quid creatura sit libere factura, si in his aut illis circumstantijs constituatur. Ita ut posita solum in Deo scientia naturali & necessariã, antecedenter ad prædefinitionem, circa rem ut possibilem, accedente prædefinitione, liberæque actus voluntatis diuinæ quo Deus eam producere statuit, cognoscatur certò & infallibiliter esse futura in sola, atque ex sola illa prædefinitione. Quoniam voluntas illa, seu prædefinitio Dei ita præueniendū liberum arbitrium, & cooperandi cum illo, est voluntas Dei efficax ut eius actus sit: & auxilium vel concursus; quo absolute statuit ex parte sua cooperari in tempore, siue is naturalis sit, siue supernaturalis, est efficax: ac proinde existente tali prædefinitione diuina non potest in sensu composito non sequi effectus.

Hoc igitur periculum, siue potius euersio libertatis creatæ, in eo consistit, quod iuxta illam doctrinam, prædefinitio diuinæ certæ & infallibilis, & præscientia in illo fundata, est aliquid prius antecedens liberam determinationem voluntatis creatæ, illiusque consensum aut dissentum prædefinitum; quippe quem nullo modo præsupponit esse futurum, neque absolute, neque conditionate, sed cognito solum quod sit possibilis, statuit & vult absolute ut sit: positaque illa prædefinitio, non potest non esse effectus prædefinitus: itaque est impossibile illud non esse futurum, quàm est impossibile absolutam & efficacem Dei prædefinitionem frustrari, aut falli eius præscientiam: quorum vtrumque

R